

Iz gradú idemo po bližnji gozdni stezi na Ig (Studenec) ter ob pol peti uri dospemo v Merčnikovo gostilnico, kjer smo si odpočili ter se z jedjo in pijačo okrepčali, potem ko smo v enem dnevu tri občine prehodili, namreč Ig (Studenec), Vrbljene in Iško vas in razun tega tudi vrh Krima bili.

Izlet na Krim je za en dan ravno dosti hodá.

Ta izlet mi ostane vedno v najprijetnejšem spominu. — Da ste mi zdravi, dragi gospodje družbe izleta na Krim!
M. Kreč.

Ozir po svetu.

Kaj in kako Kitajci (Kinezi) jedó in pijó.

Med tem, kaj in kako Kitajci jedó in pijó, in pa med jedili in gostijami Evropejcev je tako velik razloček, da utegne čitatelje naše mikati, kaj več zvedeti o Kitajskih navadah. Da je Kitajska gostija Evropejskemu želodcu prava muka, temu bode gotovo vsak pritrdil, ki bo bral, kar mu tukaj po nekem „Vaterl.“ spisu povemo, ki je resničen skozi in skozi.

Živež Kitajcev je navadno prav priprost; večidel živijo od rib, zelenjadi in sočivja, najraje jedó rajž, ki si ga po svojem okusu pikantnega delajo s čebulo in česnjem, s starim žoltovim oljem ali drugo enako mastjo, ki je priljubljena jed gospódi pa tudi prirobnemu ljudstvu. Mesene jedi pridejo bolj redkokrat na mizo, na mizo manj premožnega ljudstva pa skoro nikoli. Če pa Kitajec meso je, mu je vse eno, kakoršne koli živali da je; zato tudi vidiš v mesnicah mnogovrstne živali na prodaj. Pogled take mesnice je Evropejskemu želodcu prava gnjusoba, kajti tū vidiš poleg lepo zaklanih goved debela teleta, dobro pitane prešiče in koštrune, mlade pse, opice, kače in mačke, pa tudi frišne in posušene podgane in miši. Tudi v hišah posamesnih gospodarjev se pogostoma vidiijo poleti na vratih in oknih cele kope na niti privezanih podgan, katere za zimsko jed sušijo.

Miza je pri Kitajcih, če nimajo nobenega gosta, jako priprosto pogrnjena; oče je s sinovi posebej, mati pa s hčarami tudi posebej; vsi prav zmerno jedó. Velika potrata pa kraljuje v praznikih in pri slovesnih pojedinah, vzlasti pa takrat, če ima Kitajec kakega imenitnega Evropejca pri kosilu. Pri tacih prilikah se hoče Kitajec vpričo svojega gosta kot veljaka skazati, in vsa drugačna je pojedina takrat memo družih dni. Takrat celó gospé, ki po Kitajskem običaji nikoli ne smejo tujca sprejeti, smejo iz svojih samotnih sob priti v družino in se vdeležiti gostije v nališpani dvorani, kjer pa gosti ne sedijo pri eni veliki mizi, ampak pri več manjših mizicah; gospodarica si pri taki pojedini šteje v posebno veliko čast, če jej tujec največe in najbolje grižljeje vtakne v usta, ki so sicer sama po sebi lepa, a zarad črno-lakiranih zob neprijetna. Kitajci imajo namreč navado, kedar se oženijo, da svojim soprugam z lepimi ustmi in belimi zobmi iz ljubosumnosti z nekim posebnim črnim lakom bele zobé počrniijo, kar ženskam po tem veliko njihove lepote vzame.

Kakor pa gost gospodarici maši velike in najlepše kose v usta, tako se godí tudi njemu od hišnega gospodarja in njegove rodovine; nehoté mora revež požirati take kosove, da ga je strah, da ne bi se zadavil. Čem večí je kos, ki mu ga domači v usta bašejo, tem večí je čast za gosta in gospodarja. Veliki kosovi jedi in veliki porcijoni bili so že v starodavnih časih častno in odlikovalno gostovanje. Ko je Jožef s svojimi brati v Faraonovi hiši jedel, so jim z njegove mize nosili jedi, Benjamin pa je 5krat več dobil kakor njegovi bratje. (1. Mozes. Pogl. 44. V. 34.)

Marsikak, če tudi zeló ljubosumen gospodar skaže svojemu gostu celó to čast, da h koncu gostije hišnim gospém ukaže, v naročje vsesti se gostom. Če je Kitajka prav debela, je ta seja precejšnja nadloga za gosta, ker se mu na nogah njegovih sém ter tje guglje.

V obče pa so Kitajski obedi grozno dolgočasni; o veselosti, ki je navadna pri naših pojedinah, ni pri Kitajskih ne duha, ne sluha. Kitajska kita se pri tej priliki sijajno razodeva.

Kitajska gostija je po vsem tem veliko trpinčenje tujega gosta, če vrh tega še pomislimo, kaj vse na mizo pride v 36 do 40 velikih skledah, v katerih se vidiijo Kitajcem najbolj priljubljene jedi, kakor pečene podgane, opice in mačke, z razrezanimi gosenicami, miši in glistami, pečeni in roštani polži in kače, trdo kuhana in smrdljiva jajca, ki so, da Kitajcem prav dobro diše, 2 ali 3 leta v vlažni zemlji zakopana gnjila, kajti jajca in iz jajc narejena jedila so Kitajcem poseben oblizek, in vzlasti taka jajca radi jedó, iz katerih se imajo piščančki kmalu izvaliti. Vsa jedila pa so zabeljena s žoltovim maslom ali oljem in pa so pikantno narejena z čebulo in česnom.

Za pomizek (desert) pa pridejo na mizo Kitajcev mastne pogače, težke pekarije in prav fine sladkarije, v katerih so Kitajci izvrstni mojstri, in pa sadje. Ker Kitajci nimajo ne nožev ne vilic, zato pridejo jedi v majhnih koščkih na mizo, katere prijemljejo z dvema 9 palcev dolgima količkama, ki sta iz črnega lesa (Ebenholz) narejena.

Kitajec pije malo; navadna njegova pijača mu je čaj, žganje in pa deželsko vino. Bogatini pa poznajo tudi Evropejska in Afrikanška žlahna vina.

Navadno Kitajci jedó le dvakrat na dan, namreč ob 10. uri dopoldne in ob 5. popoldne. Kedar pa je velika gostija, se obed začne ob dveh.

Bralci! kaj ne, da boste gledé na to, kar ste zdaj slišali, enoglasno z nami rekli: „dober tek!“ — mi pa ostanemo pri svojih jedilih.

Slovansko časništvo.

* СРБАДИЈА — kakor naši čitatelji že vedó — na Dunaji izhajóci ilustrovani in v cirilici tiskani tednik, je v 10. svojem listu poln času primernih slik iz bojišča v Hercegovini, namreč: obraz mladega junaka Ljubibratića in starikastega Zimonića, sliko mesta Herceg Novi v Dalmaciji, sliko monastira Duži v Hercegovini, Hercegovcev v zasédi, Turškega zuluma v Hercegovini 19. julija 1875, in obraz Bogdana Boškovića. Tudi te slike odlikujejo se, kakor večidel vse, ki jih je dosihmal prinesla „Srbadija“, z lepoto, po kateri se meriti more z vsacimi družimi ilustrovanimi časniki. Pa tudi družega zanimivega gradiva je čitatelju prinesel ta list, na priliko, Puškinovo novelo „Pique Dame“, „književne pripovedke“, nabral Vuk Vrčević, „o postanku čovječanskega roda“ itd. — in vse to za 50 soldov, ker „Srbadija“ za četrto leta ne stane več nego 1 gold. 50 kr.

* Anton Janežičev: „Slovenisches Sprach- und Übungsbuch für Anfänger zum Schul- und Privatunterricht“, potrjen od ministerstva za učno knjigo, je po naznanilu „Besed.“ ravnokar v 9. natisu na svitlo prišel. 18 pól debela knjiga v veliki osmerki se dobiva pri vseh slovenskih knjigarjih za 1 gld. 30 kr. — Kdor se hoče s pomočjo nemškega jezika slovenski jezik učiti, ni mu treba boljšega učitelja iskati kakor je Janežičev „Sprach- und Übungsbuch“.